

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Anton Pedersen

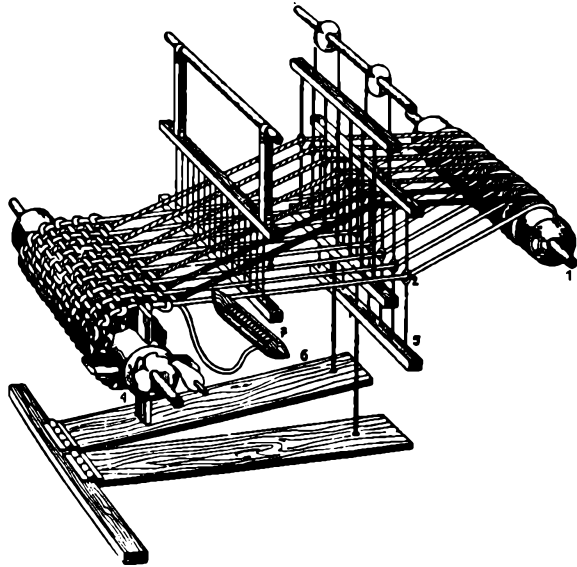
Minna Nedertoft-
"Besse"

99.9 No 25 p

1972

MINNA NEDERTOFT

til minde.

Princippet i en væv. De to fodskamler (6) er lagt ud til siden.

MINNA NEDERTOFT- *„Besse“*

DS-TRYK FREDERICIA
Tlf. (05) 92 31 33

Minna Mathilde Jensen, i 1921 navneforandring til Nedertoft, blev født den 11. juni 1888 i landsbyen Vitten s.f. Hadsten og ca. 20 km n.f. Aarhus. Hun døde i København den 10. marts 1971. Blev begravet på Solbjerg kirkegård på Frederiksberg. – M. omfattede sin slægt med stor interesse, hvorfor dette lille mindeskrift skal indledes med en omtale af slægten.

I. Minna Nedertofts slægt.

Med tak har jeg modtaget mange oplysninger om M.N.s slægt, og selv har hun ofte fortalt om sin slægt, men alligevel er der huller i materialet, hvorfor afsnittet bliver kortfattet og med udeladelse af nogle årstal. Minnas far var Thomas Peter Jensen, og hendes mor var Ane Nedergaard Sørensen.

Ane Nedergaard Sørensen, slægtens stammoder skal først omtales. Hun var født i 1854 på gården Ahrensdal i Skjød, nabosogn til Vitten. Hendes far var Søren Nedergaard Sørensen. Hun blev gift m. Rasmus Jensen, der ejede en slægtsgård i Vitten kaldet Dalistoft. Rasmus Jensen var svagelig og døde i en ung alder, formentlig i 1883, hvorefter hans kone sad tilbage med 3 børn: 1. Jens, gårdejer i Højslev v. Skive. Døde barnløs. 2. Søren, gårdejer på Aarhusengen. Døde i Aarhus. Var gift 2 gange og havde flere børn. 3. Agnethe, der blev gift m. tømrer og landmand Johannes Bendtsen, f. i Haldum. De fik 5 børn: 1) Hedvig, gift Svendsen og 2) Gudrun, gift Mouritsen, begge gårdejere og bosiddende i Kamstrup v. Roskilde, hvor familien Mouritsen nu er repræsenteret ved bl.a. bankfuldmægtig Jørgen Mouritsen. To sønner og en datter bor i Jylland.

Ane Nedergaard giftede sig igen. Det var med

Thomas Peter Jensen, som var født i 1862 i Korning v.f. Hatting i Vejle amt, hvor faderen Jens Peder Thomsen var gårdejer. Senere boede de vistnok i Torsted s.f. Horsens. Da hans kone Mette, der skildres som en velbegavet kvinde, blev syg, flyttede de til Hansted (Hospital?) n.f. Horsens. Her døde Mette Jensen, og hendes mand flyttede til Dalistoft, hvor han levede i mange år. – Den unge Thomas Jensen kom som karl til gården Sølvsten under Frijsenborg, der var forpagtet af hans bror. Thomas var en høj, køn og rask mand. Det fortælles, at han under besøg i Vitten spurgte, om de ikke havde en kone for ham. Det havde de, idet de gav anvisning på enken med de 3 børn. Og sådan blev det; de blev gift i 1888. Thomas Jensen blev en god stedfader og fader for en stor børneflokk; han var en børneven. Datteren Minna satte sin far meget højt og talte ofte om ham. Hun skildrede ham som demokrat, ven af byens ungdom og parat til at yde gamle og fattige en hjælpende hånd. Stuehuset på Dalistoft var en idyllisk bindingsværksbygning med en tilbygning ud mod haven med høj spidsgavl. I haven var der en frodig vegetation af frugttræer, buske og blomster. Det gamle stuehus blev erstattet med en "villa". Da alderdommen begyndte at gøre sig gældende, og børnene var fra hånden, frasolgtes jorden. En tilværelse som pensionist var dog ikke tilfredsstillende for de virksomme mennesker. De købte Blegind Enggaard s.f. Aarhus; det må have været i tiden 1918-20. Sønnen Johannes, der var nygift, var med i driften af gården. Imidlertid blev konjunkturerne for landbruget ugunstige, og det unge ægtepar var formentlig ikke

meget interesseret i landbrug. Resultatet blev, at ejendommen måtte afhændes. Thomas og Ane flyttede ind i en lejlighed i Aarhus. En kolonihave optog meget af tiden for Thomas. Ane døde i 1931, 77 år gammel. Thomas Jensen flyttede så ind i svigersønnens ejendom i Knudrisgade, hvor han kom i nær kontakt med husets døtre. Han døde i 1940, 78 år gammel. De er begravet på Vestre kirkegård i Aarhus. An' Nejerger, der var 8 år ældre end manden, skildres som et dygtigt og alvorligt menneske. Som gårdmandskone med 7 børn i 2 kuld havde hun mere end nok at tage sig til.

Ægteparret havde 4 børn:

1. Minna Jensen, 1888 - 1971, se senere.
 2. Jensine Andrea Jensen, (1890 - 1970). Blev gift m. Andreas Andersen fra Tinning. Han arbejdede på Aarhus banegård; døde i 1950. De havde 3 sønner. Den ene blev kørt ihjel på banegården i Aarhus, han var knap voksen og ugift, de to andre døde i en ung alder af hjertestop. De 3 brødre var meget sangbegavede. De to var gift og havde hver en datter.
 3. Marie Jensen, f. 15-10-1893. Hun kom som skik var dengang ud at tjene hos fremmede. Blandt andre steder var hun hos Fritz Syberg og hos bibliotekar Oskar Thyregod i Hjortespring pr. Herlev. Lærte finere madlavning på hotel Kong Frederik i Kbh. Den 12-3-1947 blev hun gift med Einar Riisberg fra Borum, f. 14-12-1891. Faderen var gårdejer Andreas R. Hans kone var Karen, f. Cortsen fra Sall. Der var 9 søskende. E.R. uddannede sig til mejerist, var på folkehøjskole og mejeriskole. Derefter bestyrer på forskellige mejerier. Startede 1924 mejeri i Knudrisgade 45-47 og oparbejdede en anselig forretning med en del kørende mælkevogne i byen. En nyordning af mælkeforsyningen medførte mejeriets nedlæggelse i 1941. Riisberg var også jordbruger, idet han havde en mindre landejendom i Viby v. Aarhus. Beboelseshuset lejedes ud, og jorden blev drevet som gartneri og frugthave. Der var 7 km derud, hvilket gjorde driften besværlig. Det gav meget arbejde og næppe fortjeneste i forhold dertil. Da Riisberg blev syg og næsten invalid af mavesår, måtte ejendommen sælges. En operation gjorde ham – man kan næsten sige – på mirakuløs måde rask og arbejdsdygtig igen. Han er nu optaget af at administrere sine ejendomme. – I ægteskabet er der 3 døtre, en søn døde som barn.
- a. Inger Riisberg, f. 6-1-1927. Realeksamen, fotomedhjælper, husholdningskursus. Blev i 1947 gift m. Hugo Jespersen, der er født i Hovedgaard 25-6-1919. Han er uddannet som snedker og har en stor møbelfabrik i Viby v. Aarhus samt adskillige udsalg i andre byer. De bor i en moderne villa med fin have på Holmegårdsvej pr. Højbjerg, umiddelfart op til fabrikken.
De har 2 sønner:
 - 1) Niels, f. 31-7-1950. Handelsuddannet, besøgt købmandsskoler i London og Bremen. I 1972 blev han filialbestyrer i Silkeborg.
 - 2) Ole, f. 3-12-1953. Student. Går på Aarhus Universitet, musikproglige linie.
 - b. Margit Riisberg, f. 14-2-1930. Realeksamen. Husassistent i Kbh. Uddannet som sygeplejerske. Afholdt hjemmesygeplejerske i et Aarhus-distrikt. Ugift. Bor i eget rækkehus.
 - c. Anna Elisabeth Riisberg, kaldet Lisbeth, f. 23-6-1932. Arbejdede i ferierne på Dalbo. Studentereksamen, cand.jur. i 1957. Tog til Kbh., hvor hun arbejdede for Edel

Saunte ved en juridisk brevkasse. Fik bestalling som advokat og procederede i retter, bl.a. Østre Landsret. Blev den 17-4-1965 gift m. Oscar Schinkel, der er født på Frederiksberg 16-3-1918. Familien Schinkel, der har været udbredt her i landet og ejet mange godser, stammer fra landsbyen Schinkel i Dänischwold, halvøen mellem Egernførde fjord og Kielerbugten. O.S. drev først forretning, var rejsefører og fik så ansættelse i Østre Landsret, hvor han nu er fuldmægtig. I 1972 tog han eksamen i forvaltningsret fra Danmarks Forvaltningshøjskole. Ægteparret bor i eget, særpræget rækkehus, Kielstruplund 42 i Birkerød. Der er ingen børn, men O.S. har 3 børn i sit 1. ægteskab.

Fru S. er fra 1965 ansat i Københavns magistrats 1. afdeling, hvor hun er ekspeditionssekretær og bl.a. har med valgene at gøre, og endvidere er hun giftefoged; et stort antal par har hun "smedet" sammen. Under 1. afd. hører bl.a. kirkegårdene, biblioteksvæsenet, skolevæsenet og torvevæsenet.

4. Johannes Nedergaard Jensen, f. 9-5-1896, d. 22-4-1951. Blev landmand. Gardist. Var 3 gange gift, første gang med Ella Nørgaard fra Aarhus, hvis far var sagfører. De fik en datter. Blev skilt.

a. Ruth, tog studentereksamen, skal være gift Hansen have 2 børn og bor i Aarhus. Nærmere er mig ikke bekendt.

Andet ægteskab. I 1934 gift m. Grete Eriksen (1913-34), datter af Georg Eriksen (1885-1969) og hustru Jenny Eriksen (1885-1951). G.E. var elektromontør og urmager; særdeles kyndig på disse områder, men med hang til at leve et uregelmæssigt liv. Fru Eriksen var telefondame. Hun var tig syg og plaget af gigt, døde af kræft. De boede i en villa på Godhavnsvej 7, Hellerup, i stuelejligheden; G.E. flyttede så op i tagetagen. Johannes Nedergaard og Grete fik datteren

b. Johnna Nedergaard Jensen, f. 18-1-1934. Blev fra 1936 opdraget hos bedsteforældrene. 21-5-1955 gift med Gunnar Olsen, f. 15-10-1933 i Draaby i Horns herred. Faderen landmand. G.O. var i 4 år matros på Nordens skibe. Han er chauffør og kører varer fra Københavns Grønttorv for en grosserer, der modtager bestillinger fra forretninger i Nordsjælland. Johnna har arbejdet udenfor hjemmet. De har 4 børn:

- 1) Gitte Marianne Olsen, f. 15-1-1956.
- 2) Niels Nedergaard Olsen, f. 13-6-1957.
- 3) Lea Lisbeth Olsen, f. 23-4-1959.
- 4) Claus Nedergaard Olsen, f. 29-6-1967.

Johnna Nedergaard Olsen var Georg Eriksens eneste arving. Familien overtog ejendommen på Godhavnsvej, den er undergået en tiltrængt reparation og er nu i fine stand. – Gitte har arbejde og har fået råd til at anskaffe sig en skinnende ny knallert – nutildags ligger arbejdsstedet sjældent "lige om hjørnet".

Tredie ægteskab. J.N. giftede sig 3. gang, det var med Anna Julie Højgaard Christensen, kaldet Julle, født i Aarhus. Faderen bagermester i Juelsminde, senere bosat i Aarhus. J.N. var nu repræsentant, og senere blev han kolportør af bøger. Under den 2. verdenskrig udkom der mange "stater", dvs. oversigter over fag og disses udøvere, f.eks. "mejeribrug og mejerister". Der var særlige forlag, som tog sig af disse sager. J.N. arbejdede bl.a. sammen med Børge Binnerup. Med sin pæne fremtræden og gode talegaver var en sådan virksomhed noget, der passede for ham, men det var anstrengende – bilkørsel over lange afstande var der ikke tale om, og fortjenesten var vel knap stor nok til at dække familiens behov. Hertil kom, at Anna N.J. ikke var økonomisk

indstillet. Det gik da også galt, ægteskabet blev opløst, og man fandt i 1951 Johannes Nedergaard død på et hotelværelse i Ringsted. Han blev begravet på Bispebjerg kirkegård ved siden af sin 2. kone. Udviklingen var en katastrofe for børnene, men takket være deres gode evner og energi formåede de at skaffe sig en god uddannelse. Fælles for dem er, at de alle blev skilt fra deres første ægtefælle. Familien flyttede en del rundt i landet: Aarhus, Lyngby, Skodsborg, Rødvig, Henriksvej på Bispebjerg i Kbh. m.a. – Fru N. var ikke alene i stand til at sørge for de 4 børn. De blev spredt for "alle vinde" og måtte klare sig, som de bedst kunne.

c. Mogens Nedergaard Jensen, f. 2-9-1935. Kom til søs og senere på rederiet J. Lauritsens søfartsskole v. Svendborg. Tog styrmandseksamen på Marstal Navigations-skole. Marinesoldat. Spiste under skolegangen på Hotel Ærøhus i Ærøskøbing hos familien Bang Hansen. Han blev gift med datteren Birthe B. H. De fik to børn:

1) Kurt. (1960).

2) Kim.

Mogens gik atter på skolen i Marstal og tog eksamen som 1. styrmand (kaptajnseks.). Sejlede verden rundt med Dansk-Fransks skibe, gik over til rederiet Ove Skou og blev kaptajn. Gik i 1971 i land og blev lods i Dragør. Bor Agthsvej i St. Magleby. Lodseriet i Dragør er landets ældste, oprettet 1684. Det er privilegeret, nye medlemmer må betale et stort pengeindskud.

Birthe, der er gift igen, har hjulpet moderen med hotellets drift.

d. Grethe Nedergaard Jensen, f. 1-8-1936. Var færdig med sin skolegang og kom til Aarhus som køkkenmedhjælper, gik på husholdningsskole, blev sygeplejerske (elev på Esbønderup sygehus). I 1958 gift m. Haakon Udsholt, nu prokurist i et medicinalfirma. Ægteskabet opløst. De har sønnen

1) Morten Udsholt.

Grethe arbejdede på Geelsgaard og Ebberødgaard.

Anden gang blev hun gift m. Hans Carlsson, der har taget lærereksamen. Ansat på Geelsgaard, derefter leder af åndsvageanstaltens eksterntaskole i Hillerød. Grete C. har været leder af en vuggestue ved Københavns børneforsorgsssem., hvor hun underviste i institutionsmetodik og forestod elevernes udstationering i praksis og førte tilsyn med dem i praktidtiden. Fra 1-8-72 er hun i tilsvarende stilling ved Skovtofte Børneforsorgsssem. i Virum. Ægteparret bor i eksterntaskolens lederbolig, der tænkes lavet om til børnehave. De har sønnen

2) Nicolaj Carlsson.

e. Aage Nedergaard Jensen, f. 19-12-1937. Var som barn stærkt angrebet af astma; men kom over det og voksede op til en kæmpe. Kom på Birkerød statsskole og tog mellemskoleeksamen. Realeksamen i Brædstrup og boede da i Løndal hos moderen og hendes mand. Tog lærereksamen fra Jonstrup seminarium i Lundtofte. Var stærkt politisk interesseret ("Venstres Ungdom"). Blev gift med sin seminariekammerat Kirsten Dyrum Nielsen, fra proprietærgården Charlottegaard i Baldersbrønde v. Hedehusene. De boede i Roskilde, hvor Kirsten virkede som lærerinde, medens Aage gik på et HF-kursus i Kbh. Flyttede til Randers, hvor Kirsten var ansat ved skolevæsenet, (hun underviser nu i Gl. Holte og bor i Vejlesøparken). Aage blev indskrevet ved universitetet i Aarhus som stud.scient.pol. Han underviste en tid på Hadsten højskole; nu er han stud. pæd. (pædagogik) og har timer på Tandlægehøjskolen i Kbh., han bor i København, Koldinggade 12. I ægteskabet var der ingen børn. Aage har nu sønnen

1) Christian Nedergaard Jensen.

f. Niels Nedergaard Jensen, f. 26-4-1941. Kom på Opfostringshuset i Kbh., senere Helle-

bæk, hvor han tog mellemskoleeksamen. Realeksamen tog han i Viborg og boede der-
under hos moderen og Ib Green. Fik navneforandring til Green. Tog lærereksamen i
1965 og studentereks. Underviser nu i Birkerød, bor i Bloustrød. Han blev gift med
Lise Stockholm, hvis far har været amtsborgmester. De fik 2 døtre:

- 1) Louise.
- 2) Kristine.

Er ligesom Aage gift 2. gang, og har barn nr. 3. Lise, der er beskæftigelsesterapeut, un-
derviser i denne disciplin.

De tre brødre afsluttede deres militærtjeneste på befalingsmandsskole og blev hjem-
sendt som løjtnanter af reserven (Aage har titel af kaptajn ved garden. Niels er hu-
sarløjtnant og Mogens er søløjtnant af 1. grad). Ved at stille sig til rådighed ved se-
nere militærtjeneste fik de midler til hjælp for deres videre uddannelse.

Anna Julie Nedergaard blev i 1951 gift med Ib Green, født i Bangkok 26-10-1924.
Faderen dansk, moderen siameser. Gik på skole i Danmark, tog eksamen som forst-
kandidat i 1943. Arbejdede bl.a. i Arboretet i Hørsholm og i "Jydsk Skovfrø" med
station på Løndal s.f. Silkeborg. Blev assistent ved Hedeselskabet og flyttede til Vi-
borg. Udnævnt til skovrider med station i Legind Bjerge, Nykøbing M. Udsendt af
Danida (Danmarks u-landshjælp) til Marokko for at være med til at ophjælpe dette
lands skovbrug. Vendte hjem i 1972 efter 4 års tjeneste og er nu skovrider på Mols.
De har datteren Charlotte Green, f. 30-9-1950.
Fru Greens helbred har i årevis været vaklende.

II. Minna Nedertofts liv og virke.

Vitten er et lille landsogn. Af seværdigheder er der vel kun en genforeningssten og Mindestenen for Dronning Dagmar ved en kilde i den del af Tinning skov, der hører til præstekaldet i Vitten. Stenen, der er rejst af Thor Lange, er til minde om, at dronningen under en rejse fra Skanderborg skal have drukket vand af en hellig kilde på dette sted. Indskriften er: "Gud glæde dig i Himlen, Dronning Dagmar, og læske hver, som tørster her. Maatte, dit Folk til Held, ud over Danmark rinde Velsignelsens Kildevæld". (Trap). – en stor begivenhed var det årlige grundlovsmøde i skoven ved Hinnerup station.

Minna gik i kommuneskolen i Vitten. Læreren hed Tranekjær. Præsten var en Hofman Bang. Den begavede pige havde meget let ved at lære og huske det lærte; helt op i sine gamle dage kunne hun citere sange, ikke mindst fra Højskolebogen. Ved festlige lejligheder var hun medforfatter af sange og holdt tale. I skolen kunne hun undertiden irritere kammeraterne med sin "lærdom". Dalistoft var en mindre gård, hvor alle måtte hjælpe til med det daglige arbejde: malke, arbejde i huset, haven og marken. Det kunne være mindre morsomt, især når der en kold og fugtig efterårsdag skulle tages roer op. Minna var nær knyttet til sin far. Begge elskede de musik og sang og samkvem med mennesker, ikke mindst børn. Når de sammen kørte den lange vej gennem Frijsenborgskovene til gårdens mose i Tinning sang de, så det gjaldede over skov og vang. Efter konfirmationen i 1902 meldte sig spørgsmålet om fremtiden. M. havde lyst til at blive lærerinde, og kom i huset hos læreren for at blive forberedt til optagelse på et seminarium. Det blev dog til mere arbejde med rengøring m.v. end til læsning, og sagen blev opgivet. Forældrene skyndede åbenbart ikke stærkt på. Der var dengang hos bønder ikke megen interesse for at få børnene, specielt døtrene, uddannet; man betragtede dem måske som en nødvendig arbejdskraft i landbruget. M. kunne sikkert være blevet en udmærket lærerinde. – Der var vist nok noget drømmende over hjemmet og et lys syn i retning af, at det ville arte sig godt altsammen. M. måtte nu ud at tjene. Den første plads var på en gård ved Odder. Dengang fæstedes tjenestefolk sædvanligvis for et år ad gangen, fra november til november, men naturligvis med mulighed for forlængelse. Næste plads var på en gård i Bredballe ved Vejle. M. talte ofte om denne gård, hvor der var – jeg tror – mindst et dusin børn og en arvetante, som der blev gjort megen stads af. – Cyklen var nu blevet alm., og den raske pige fartede rundt i Jylland. Hun vovede sig så over til Fyn for aldrig mere at vende tilbage til fødelandet for ophold af lang varighed. På Fyn var hun elev i 3 måneder på Ollerup Højskole, hvor Kristensen-Randers var forstander. Endvidere tjente hun hos gårdejer P. Nielsen, Raundrupvænge ved Kværndrup, en foregangsmand, der havde landvæsenselever. M. var nu kommet til højskolernes, friskolernes og valgmenighedernes land – fra Kværndrup er der ikke langt til Ryslinge. Det blev et højdepunkt i hendes liv. Hun blev højskolepige, Denne interesse dyrkede hun senere ved deltagelse i møder m.v. i Københavns Højskoleforening på Svanholmsvej. I Ollerup traf hun naturmanden Søren Lolk fra Taasinge. Fra Fyn gik rejsen til København, hvor hun i 1909 efter en annonce havde fået plads i Johanne Alstrups vegetariske pensionat i Johnstrup Allé. Da jeg i 1911 kom til Kbh. og kom til at spise hos frk. Alstrup, traf jeg M. for første gang og desuden mange andre: Hedevig Lystrup Thor, Regine Reppien, Aage Andersen og Marie Alstrup for at nævne nogle af dem. Pensionatet var ikke nogen fin vegetarisk restaurant, men et Hindhede pensionat, og dr. H. kom der da også undertiden og smagte på retterne. Prisen for 3 måltider pr. dag pr. måned var 20-22 kr., og selv om det var "store" penge, var der grænser for, hvad der kunne fås til den pris. Maden bestod mest af brød, kartofler, mælk, sødsuppe, grød, vælling og æg. Havregrøden om morgenen var undertiden noget "langstrakt" og truede sødsuppen med at slippe op, blev også den spædet op med varmt vand. "Kødet" var

frikadeller af urter, rødder, linser og andre bælgfrugter. Der vankede også pandekager engang imellem, måske var de lidt tørre, "ingen forstod som frk Alstrup at stege på en tør pande". Ugens clou var søndagsmiddagen med nøddefrikadeller til en stuvning af ærter og gulerødder, kartofler eller kålroer, derefter abrikosgrød. – Lønnen til M. var 18 kr. pr. måned, i nutidspenge måske 700-800 kr. pr. år. Det kunne ingen blive rig af. Frk. Alstrup blev det heller ikke, og i det hændte, at hun lånte tilbage de penge, hun havde udbetalt i løn dagen forud.

Minna var klar over, at det ikke for hende var vejen fremad, og hun besluttede sig til at blive væverske. Interessen herfor var ikke ganske ny; thi på Ollerup kaldte de hende for væverpigen. Efter 1½ års ophold i pensionatet tog hun undervisning i vævning. Men allerede i 1911 kom hun til "Valdal" som husbestyrerinde for maleren Fritz Syberg. – Om denne familie, se senere. I Valdal havde hun ikke megen brug for vegetarisk madlavning, men hun kunne også eller lærte sig anden kogekunst – hun blev efterhånden madkunstner. Hjemmet i Valdal var næppe præget af højskolekultur, men af kultur af anden art. Det var et kunstnerhjem, hvor M. modtog mange impulser vedrørende kunstmaling og skønlitteratur m.v. Ud og ind gik kendte personer som Johannes V. Jensen, Carl Petersen, Oluf Høst, Karl Isakson, Olaf Rude, Agnes Henningsen, Poul Henningsen og mange flere. – Anna Syberg, Fritz Sybergs første kone, der døde i 1914, var en anerkendt blomstermalerinde. F. Syberg blev gift m. hendes søster Marie Syberg, der var rigsdagsstenograf. Hun havde ikke megen tid til at tage sig af børnene, af hvilke de mindste sluttede sig nær til Minna. Hun blev naturligvis præget af miljøet i Vandal. Den ældste søn, Hans Syberg og Minna Jensen blev gode venner med det resultat, at hun i 1921 fødte ham en søn, Thomas Nedertoft. Han omtales senere. Parret rejste til Blegind, med sønnen for at blive gift. Hans Syberg fik imidlertid betænkeligheder, sprang fra og rejste sin vej. – Jeg tror ikke, de genså hinanden mere end een gang, og da var deres hår forlængst blevet gråt.

Efter at have sundet sig efter choket tog M. med energi og dygtighed kampen op for sig selv og drengen. Hun fik navneforandring til Nedertoft, et nyt slægtsnavn dannet af Nedergaard og Dalistoft, og hun kaldte sig og blev af alle kaldt fru Nedertoft. M. rejste tilbage til Kbh. og flyttede ind i den atelierlejlighed, de havde lejet i Frederiksberg Allé 68, 5. sal. Her fik hun opstillet en Askov-væv og begyndte som erhvervsvæverske. Til at begynde med var det mest silkelin, hun arbejdede med, senere blev det også uld og hør. Hun vævede kjolestof, gardiner, møbelbetræk, bordløbere, sofapuder, kludetæpper m.m. og ofte mønstret og i smukke farver. Hun studerede gamle vævemønstre på museer m.v. og efterhånden blev hun kunstvæverske. Hun var ikke karrig med at forære et stykke vævning bort, og rundt om i de hjem, hvor hun kom, så man noget af resultaterne af hendes kunnen. Det var en dårlig og meget ubekvem lejlighed, hvorfor det var et stort fremskridt, da M. i 1923 kunne flytte til H.C. Ørstedesvej 22c, 2. sal. Denne lejlighed fraflyttedes af dyrlæge Thorvald Isaksen og hans kone Julie, født Møller, Minnas kusine. Her var der plads indendørs og grønt udenfor; det varede dog ikke så længe, før det grønne måtte vige pladsen for gadeudvidelse, fabriksbygning og cementeret gårdsplads.

At væve for fortjenestens skyld er næppe nogen let sag for en enlig person – nu er det vel en umulighed. Dengang var det svært, når væversken selv skulle købe garn, spole, lave trend, bomme den (dette krævede dog to personer), sætte i sølle, lave mønstre osv. Det krævede meget arbejde og en lang arbejdsdag. Dertil kom, at det ensidige arbejde og den ubekvemme stilling kunne give muskelsmerter, der måtte fordrives med massage. Undertiden måtte M. lægge sig ned på gulvet for at hvile sig. Særlig besværligt var det unden den 2. verdenskrig, hvor garnet var rationeret, og der måtte betales en værddiafgift, Moms, af de vævede stoffer. For at øge indtægterne startede M. et pensionat. Lejligheden var på 3 værelser, af hvilke hjørneværelset med egen indgang altid var lejet ud, og kneb det, lejedes også soveværelset ud. Moder og søn sov da i et halvmørkt pulterkammer ind under taget. Det var

spidsbelastning. M. var meget glad for at lave mad, men det tog jo sin del af tiden. At det var godt at være pensionær i nr. 22 c fremgik af, at nogle pensionærer næsten blev helt fastboende. Jeg erindrer elektrikeren Christoffersen, radiomanden Svendsen, ciceløren Tauber, kontormanden Bent Andersen med fru Lis, maleren Nielsen fra Randers. Senere major Gunnar Stefansen samt Kjeld Madsen, som var pensionær, men ikke logerende i de mange år, han var under uddannelse til cand.mag. Selv blev jeg "morgenmadspensionær" i 1946 efter M. Hindhedes død og heldagspensionær i 1953. Jeg spiste sammen med specialarbejder Henning Larsen, der beboede hjørneværelset. At lave mad til en kødspiser og en vegetar gjorde ikke sagen lettere. Under rationeringen kneb det med at skaffe varer nok, M. hentede undertiden kødvarer hos slægtningene i Kamstrup. Blev en logerende syg, blev han plejet som et barn af huset. Også naboerne nød godt af M.s omsorg, det gjaldt især den efterhånden meget svagelige fru Rongsted. I travle perioder måtte fru Nedertoft have hushjælp. Jeg husker bedst frk. Böttcher, der gennem en årrække hjalp med madlavning, syning, eftersyn af vævning m.m. Endvidere var der Bodil Bryner, som afløste Böttcher. Agnes Pedersen, der havde rulleforretning i husets kælderetage, tog også et nap med på 2. sal. Huset var et søgt samlingssted for venner og bekendte. Søndag aften var der som regel flere gæster. Jeg husker sygeplejersken Petra Møller, Lystrup Thor, Else Laursen, Ida Wollesen m.fl. M. bød da på kaffe – efter krigen skulle den helst være købt i Sverige. Undertiden indbød hun til en "stor kop kaffe", dvs. nogle stykker smørrebrød før kaffen. Her blev indbudt de familier, hun selv (og undertegnede) var gæst hos. Jeg nævner familien Dahlstrøm, frknr. Böttiger, Mathilde Møller, skibsinspektør Hartvigsens, fru Schwartz Petersen, dyrlæge Isaksen, fru Ida Rosenbaum og Meo Jensen, Dixens og P. Pedersen, begge Amager, E. Draminskys, Kbh., Palgaards, Vanløse, pastorinde Gerda Olesen og datteren Gudrun, min niece Elly Rohde og hendes mand, overlærer Henry Kristiansen samt datteren Kirsten, handlingsgartner Helge Christensens, "Hyldevang", Sengeløse, endvidere medlemmer af min familie fra Amerika og Jylland. Fru M. nød at være værtinde, selv om det både kostede arbejde og penge, til gengæld nød hun selv at være gæst hos de nævnte familier m.fl. Efterhånden blev jeg optaget i familien og blev som regel inviteret med.

Takket være mine forbindelser i havebrugets organisationsliv kom M. ud indtil flere gange om året. Jeg nævner Østifternes Haveselskabs sommermøder på Bornholm, Svendborg-Ærøskøbing (hvor vi besøgte Ærøhus) og Holbæk. I Alm. dansk Gartnerforenings Københavns kreds var vi i nogle år til vinterfest i Ingeniørhuset, og vi var på udflugt til Lolland osv. Vi var i en del år til midsommerfest på Hyldevang. M. var en skattet deltager her som andre steder, f.eks. i Skt. Markus sogns menighedsmøder og sommerudflugter, hvor man glædede sig over hendes sangstemme og muntre væsen. De sparsomt tilmålte ferier tilbragte hun dels i Aarhus og dels i "Enghaven". I Aarhus besøgte hun sin familie, især Riisbergs, og hun benyttede naturligvis lejligheden til at besøge forældrenes gravsted på Vestre kirkegård. – Hun fremhævede ofte værdien af at have en grav at gå til.

Det lå i sagens natur, at M. ikke foretog lange og dyre rejser. Hendes største udfærd fandt sted i 1950, da hun med et rejseselskab var til passionsspillene i Oberammergau og i Innsbruck i Østrig; på denne tur, som blev en oplevelse, hun ofte talte om, var hun sammen med fru Mine Rasmussen, en god bekendt fra besøg hos frk. Lystrup på optagelseshjemmet "Kildevang" på Østerbro. Da sønnen fik bil, kørte han ture ud i landet med familien. I et af moderens sidste leveår var de i Fjerritslev som pensionærer på en bondegård. I 1969 var vi en tur i Sverige til Trollhättan; M. var da meget svag, hvorfor turen anstrengte hende meget, men med sin sædvanlige energi klarede hun strabadserne.

Ejendommen Enghaven, som nævntes foran, er et idyllisk bolsted, dvs. en lille landejendom. Den ligger i Middelhede i Sønder Rind sogn s.f. Rindsholm og ned til en bæk. Her boede familien Alstrup, der her skal omtales som et indskud i fremstillingen i øvrigt. Efter forældrenes død arvedes ejendommen af deres 4 døtre. 1) Johanne A., der fra ca. 1909 - 1920 drev

vegetarisk pensionat først i Adolph Steens Allé og senere Johnstrups Allé på Frederiksberg, som omtalt foran, hun døde 27-8-1949. 2) Marianne A., der blev frugtavl. 3) Frederikke A., der tog sig af høns, bier etc. (medens Jens Havgaard passede landbruget). 4) Marie A., f. 20-4-1877, var hjemmesyerske i Kbh. De tre søstre døde ugift. Marie, der nu er over 95 år, bor på alderdomshjemmet i Overlund ved Viborg. Hun blev gift med gårdejer Lambert Mikkelsen, Overlund. Sønnen Christian M. er storlandbruger. – I den slægt, som nærværende lille skrift handler om, blev der 10-8-1915 født en dreng, som straks blev adopteret af Frederikke Alstrup. Han kom til at hedde Johannes Alstrup. Han voksede op på Enghaven. Efter konfirmationen gik han gartnervejen og lærte faget hos en handlegartner i Viborg. Derefter etablerede han sig som handlegartner derhjemme og solgte produkterne på torvet i Viborg. Det blev opgivet og han rejste til hovedstaden, hvor han som gartnermedhjælper arbejdede i årevis i et champignongartneri og i et blomstergartneri. 1960 blev Johannes Alstrup ansat som gartner ved Sundby kirkegård. Han blev gift med Grethe Vahl, f. 16-7-1918, hvis far var kontorchef. Hun tog studentereksamen og blev ansat på laboratoriet Rindsholm Mølle. De bor på Ceylonvej 10 på Amager i eget hus og har sønnen Ole A., f. 25-4-1948, der er hjemme hos forældrene, og datteren Helga Margrethe A., f. 28-12-1949, gift i 1970 med maler Frank Peer Lassen, f. 4-4-1947, de bor også på Amager. De har datteren Hanne, f. 20-8-1972. Grethe A. arbejder som korrekturlæser for Københavns Telefon A/S, på hvis kontor også datteren er beskæftiget. Det er meget alm. nu til dags, at både mand og kone arbejder ude. Det sætter dem i stand til at bo i eget hus med moderne bekvemmeligheder, holde bil osv. Johannes og Grethe Alstrup er i fritiden optaget af medmenneskeligt og fagligt organisationsarbejde. Minna Nedertoft besøgte ofte de sympatiske og gæstfrie folk.

Vi vender nu tilbage til hovedpersonen i denne skildring. I de yngre år var fru Nedertofts helbred godt. Engang, da hun var sengeliggende, blev hun passet af Edith Leth, tidligere over- sygeplejerske på Fr.berg Hospital. Mange år efter var hun indlagt på hospitalet for en mellemøretændelse. I al den tid, jeg kendte hende, havde hun en bleg ansigtsfarve, som om hun havde blegsot, hvad det også viste sig at være. Efterhånden generede det hende så meget, at hun i 1966 måtte indlægges til behandling på Fr.berg Hospital. Her blev hun i de følgende år en hyppig patient, når hendes læge Sv. Hübschmann ikke var i stand til at hjælpe hende. På hospitalet, hvor man straks må have været klar over, at sygdommen var leukæmi (blodkræft), en sygdom, man ikke kan kurere, blev der taget blodprøver, foretaget blodtransfusioner (vistnok over 100), givet piller m.v., men uden varig virkning. M. klagede over søvnløshed, smerter over mellemgulvet og i øjnene. Da hun i 1965 fik folkepension, opgav hun vævningen, og væven blev erstattet med en sofa. Hospitalsopholdene, der varede fra 1-2 uger, blev hyppigere og hyppigere. Den 20. august 1969 blev hun igen indlagt og kom ikke hjem mere. I begyndelsen af måneden havde hun besøgt mig på min nye bopæl, Bianco Lunos Allé 8, og hun havde aflagt et sidste besøg hos familien i Aarhus samt været på den omtalte tur til Trollhättan. – Fra hospitalet fik hun til at begynde med undertiden weekend-orlov, men sygdomsforløbet, som ikke skal skildres her, forbød snart den slags. Patienten opgav dog langtfra modet, hun talte om mange ting, der skulle ordnes og vendte sig afgjort mod den tanke, at blive overflyttet til et hjem for gamle. Sygdommen fik – vistnok i modsætning til dens karakter – et meget langsomt forløb. Den 27-8-1970 blev M. overflyttet til "Østervang", det er sygeafdelingen på Frederiksberg kommunes alderdomshjem på Godthaabsvej, og her døde hun den 10. marts 1971.

Ved hendes sygeseng var der altid blomster, og der kom mange besøgende; deres antal aftog dog efterhånden – det var meget nedslående at se den før så livlige og velfriserede fru Nedertoft svinde ind til en skygge af sig selv og miste interessen for omverdenen. Begravelsen foregik under stor deltagelse den 17. marts fra kapellet på Solbjerg kirkegård. Pastor O. Gotfredsen, Skt. Markus kirken, forrettede tjenesten. Gravstedet, der kun er for en person, er af familien forsynet med en sten og pænt anlagt.

III. Familien Syberg

Som foran omtalt blev Minna Nedertofts skæbne vævet ind i familien Syberg, hvorfor denne må omtales her. Det sker under henvisning til bogen om Johannes Larsen, forfattet af Ernst Mentze og udkommet i København i 1955, hvori der i noterne gives følgende oplysninger: Maleren Fritz Sybergs oldefar var Heinrich Friederich Johan Caspar Reinholdt von Syberg, der som ung officer opholdt sig i Bromberg i Østtyskland, nu Polen. Fra et kloster bortførte han den polske prinsesse Johanna Magdalena Barbara Stanislausky. – Familien Syberg stammer altså fra Polen og Tyskland, hvad navnet betyder, er mig ikke bekendt. Det lille von viser, at familien var adelig. Den polske prinsesse må efter al sandsynlighed have været en datter af Polens næstsidste konge, Stanislaus Leszczynski (1677-1766). Hans datter Marya blev gift med Ludvig XV af Frankrig, som forlenede faderen efter dennes fordrivelse fra Polen med hertugdømmet Lorraine. Under datidens kaotiske forhold i Polen lyder det meget sandsynligt, at en datter af kongen er gået i kloster. At bortføre en prinsesse fra et kloster var naturligvis en alvorlig sag. Efter at det unge par var blevet gift, flygtede det til Danmark. Her blev S. postmester i Svendborg. De havde 11 børn, hvorefter man skulle tro, at familien Syberg er meget udbredt i Danmark, hvilket dog ikke synes at være tilfældet. I telefonbogen for København er der opført 13 personer med navnet. Fra provinsen kan nævnes Hempel-Syberg, f. 1837, forpagter af hovedgården Gelskov på Fyn; han var en kendt og dygtig landøkonom. Fritz Syberg skal i sine trængselsår have fået støtte af H.-S. Den næstældste af børnene i Svendborg var Christian Friedrich Wilhelm S., der også blev officer. Hans søn, Fritz Sybergs far, F.F.A.E. Syberg, førte en noget omflakkende tilværelse. Han blev sømand, hotelejer i Calcutta, senere brænderibestyrelser i Thisted og kom i samme stilling til købmand Lagoni i Faaborg. Her mødte han sin senere hustru, stuepigen Johanne Maria Jacobsen, de blev gift i 1862. I 63 flyttede de til Skælskør, hvor brændevinsbrænderen omkom ved et ulykkestilfælde i 1864. Fru S., der da var 30 år, flyttede med sønnen tilbage til Faaborg, hvor hun ernærede sig ved at sy skjorter. Kom på fattiggården; døde i 1880. Brændevinsbrænderen kaldte sig friherre (baron). Sønnen

Christian Frederik Vilhelm Heinrich Syberg, kaldet Fritz og spøgefuldt baronen, blev født i Faaborg 28.-7.-1862. Som følge af moderens dårlige økonomi måtte sønnen tidligt ud at arbejde, han arbejdede på en tobaksfabrik i Faaborg og som vogterdreng (svinehyrde?). Efter konfirmationen kom han i 1876 i malerlære og fik tegneundervisning på teknisk skole, hvor han havde Syrach Hansen som lærer. Blev malersvend hos Syrach Hansen. I denne periode hjalp han efter evne sin mor. Han ønskede videreuddannelse og rejste til København, hvor han i 1882-84 gik på teknisk skole, i 1883-84 var han tillige elev på Akademisk Forberedelseskursus, gik i 84 over til Kr. Zarthmanns skole, hvor hans naturlige anlæg for farver fik næring. I 1885 udstillede han sit første maleri, "Svinedrengen", som vakte opmærksomhed, og snart var Syberg en anset kunstmaler, hvis værker, som ikke skal omtales her, hænger på museer og i private hjem. Han var en af de 4 "fynske malere" (de andre var Johannes Larsen, Peter Hansen og Poul S. Christiansen). Syberg boede i mange år i Valby Langgade, nær hjørnet af Søndre Fasanvej i et stort gult hus, der må have hørt til Frederiksberg Slot og formentlig hjemsted for slottets hestehold. Efter den frie forfatnings indførelse 1849 solgte staten ejendommen, og det var her Niels Jensen havde sit kendte gartneri "Valdal". Han lejede stueetagen ud til Syberg. Kunstmaleren boede 1894-1902 i Svanninge Bakker ved Faaborg og senere i perioder på Pilegården i Drigstrup sogn ved Kerteminde. I 1911-13 var han i Italien. Han døde 20.-12.-1939

og blev begravet på Drigstrup kirkegård.

Fritz Syberg var gift 2 gange. Første gang, i 1894, med Anna Syberg, født 7.-1.-1870, datter af dekorationsmaler Syrach Hansen, Faaborg. Hun var malerinde og dyrkede især blomstermaleriet i olie- og vandfarver; "hun regnes for en af Danmarks bedste kunstnere i dette fag". Hun blev moder til 7 børn. Døde i 1914 og er begravet i Faaborg. I 1915 giftede S. sig med Annas søster, Marie Birgitte, født 21.-1.-1865, død 1934. Hun havde været gift med maleren Karl Schou. I det andet ægteskab var der ingen børn. Marie S. var rigsdagsstenograf. Hun er begravet på Vestre kirkegård i København. – Om Sybergs børn har jeg ingen fyldestgørende oplysninger, heller ikke om deres alder.

1. Hans Syberg var formentlig den ældste. Han kan være født i 1895, og var da 7 år yngre end Minna Nedertoft. Hans S. gik på Kunstakademiet og blev billedhugger; men han slog ikke igennem som sådan. Hans største arbejde er en siddende statue i granit af maleren P.H.K. Zarthmann (1843-1917) på Zartmanns plads på Frederiksberg. Endvidere har han lavet en mindesten for faderen, et portrætrelief af maleren i arbejde, omgivet af mindre relieffer med tilknytning til hans værker, udført i 1942. Da jeg for nogle år siden besøgte Drigstrup kirkegård, var stenen stillet op mod kirketårnets mur. Sandstenen var stærkt forvitret. Nævnes må også en mindesten i sandsten for onklen Peter Hansen på en kirkegård i Faaborg. H.S. tog arbejde som hugger hos andre billedhuggere. Han arbejdede også med fremstilling af kunstgenstande kaldet "Hans og Grethe". Han blev gift, hans kone, der er død, var vistnok født Levinsen. Med hende kom der antagelig kapital til huse. De købte Frederikssund Frugtplantage på ca. 9 ha. Efter sagkyndigt udsagn blev plantagen drevet godt. Den blev solgt, og en 20 ha stor frugtplantage blev anlagt på Hammergård i Ferslev sogn på et naturskønt sted ved Isefjord overfor Orø. For nogle år siden solgtes ejendommen for et millionbeløb og en ejendom på Frederiksberg blev købt. H.S.'s adresse er: Worsaaesvej 14 på Frederiksberg, tidligere havde han også adressen: Hammer Bakker pr. Skibby. I sit ægteskab har H.S. 2 børn:
 - a. Kirsten Syberg. Hun tænkte på at blive frugtavlere og kontaktede mig i den anledning. Hun blev imidlertid tandlæge og bor på Azaleavej 25 på Frederiksberg.
 - b. Peter Syberg. Tandtekniker. Hans adresse er Bianco Lunos Allé 2B, hvor han har haft et firmaskilt, som nu er fjernet.
2. Johanne Marie Birgitte Syberg, kaldet Besse (1896-1944). Malerinde. Blev gift m. maleren Harald Giersing (1881-1927), og 2. gang m. kapelmester Thomas Jensen, Aarhus (1898-1963). Hun blev i 1922 skuespillerinde og var som sådan førende på Aarhus teater. Døde pludseligt.
3. Lars Syberg. Ingeniør (Teknikum) og keramikker. Fremstillede "Bakkebo"-keramik. Adresse: Boede i Rødovre, men hans navn findes ikke mere i telefonbogen. Afgået ved døden? På adressen står Anett S., sygeplejerske.
4. Louise Augusta Syberg (fornavnene usikre), kaldet Nolle. Skal være blevet gift m. en ingeniør og i en årrække bosat i Argentina. Kom tilbage til Danmark. Begravet på Vestre kirkegård i samme gravsted, hvor Marie S. er begravet.
5. Ernst Syberg. Cand. jur., kunstmaler. Bor: Gammeltoftsgade, København Ø. eller i Vellestrupvig pr. Skibby.

6. Frantz Syberg. Var som barn meget plaget af astma, og "var vanskelig at holde liv i". Blev musiker, komponist og organist i Kerterminde. Boede på Pilegården. Denne brændte i 1955. Man reddede Sybergs malerier, men F.S. fik et chock og døde. Begravet i Drigstrup.
7. Anna Syberg, kaldet Rappa. Var den yngste af børnene. Født 1913 eller -14, kort før moderens død. Jeg har korresponderet med Esther Syberg, der er overlæge ved Augustenborg Statshospital. Hun har været gift m. Carl M. Syberg, der er arkitekt (M.D.A.) og har tegnestue på Amicisvej 4, Fr.berg. – Han er også kendt som Monte Carlo-kører. – Fru Esther S., der har 2 sønner, meddelte, at Anna S. er gift og bor i København.

Det skal bemærkes, at Thomas Nedertoft ikke har haft samkvem med familien Syberg.

IV. Thomas Nedertoft og hans familie.

Som anført blev Thomas Peter Nedertoft født den 25. juni 1921. Han blev opkaldt efter sin morfar. Begge navnene er apostelnavne og betyder henholdsvis tvilling og klippe. – Lejligheden i Frederiksberg Allé 68 femte sal var ikke velegnet for et lille barn, der var for mange trapper, og hans mor, der var alene med ham, havde også sin vævning at tænke på. Noget hjalp det, at opgangens beboere holdt et øje med barnet. Det var et stort fremskridt, at den lille familie kunne flytte til H.C. Ørstedvej 22 c anden sal. Her var der ikke så langt til jorden, og der er ikke langt til Landbohøjskolens have og til søerne i København; det bødede på, at pladsen i lejligheden sommetider kunne være noget trang. Thomas voksede op under godt forhold. Den kønne, velklædte dreng med gule krøller og venlige væsen fik mange venner. Han kom i skole på Niels Ebbesensvej, hvor en af lærerinderne, fru Eriksen, var hans beskytter. I skolen på Fuglevangsvej gik han i det 8. skoleår. Konfirmationen fandt sted i april 1936. Moderen, der havde været vidne til en vis slaphed i den Sybergske familie, opdrog sønnen med fasthed, noget ulig den, man nu som regel praktiserer. Thomas måtte hjælpe sin mor. Lidt lommepege tjente han ved at gå ærinder for naboerne, bære brænde op

etc. Hans hjælpsomhed og beskedenhed fremgår af, at han sagde til sin mor: jeg behøver ikke så fin mad, som den pensionærerne får. Den unge mand havde mange interesser. Han legede sømand med et lille skib på Peblingesøen. Som marinesoldat i 1941-1942 kom han dog næppe ud at sejle, det var situationen ikke til; han var mest malersvend på Holmen. En tid var han medlem af en sejlklub. I Hvidovre byggede han selv en båd, som dog ikke blev sødygtig, det var derimod en senere erhvervet motorbåd, men da familiens store interesse ikke var at sejle rundt i Kalveboderne, blev båden solgt, og kaptajnen gik i land. – Efter konfirmationen måtte der vælges et uddannelsesområde. Det blev ret naturligt malerfaget. – Mon ikke Thomas' mor tilskyndede hertil i en drøm om, at sønnen kunne udvikle sig til kunstmaler. Det blev han dog ikke, selv om han har forsøgt sig i den ædle kunst. Han kom i lære hos malerfirmaet Petersen & Andersen, H.C. Ørstedvej 22 b. Her var han så nær modernens lejlighed, at han kunne se op til køkkenvinduet og se skorstenen ryge! I 1936-1939 var han elev på fagets malerskole. 1940 var et meget uheldigt år for en nybagt malersvend; thi der var så godt som intet arbejde at få. Thomas måtte under meget vanskelige trafikforhold tage dårligt lønnet arbejde udenfor byen. I 1941 kom så soldatertiden som en midlertidig løsning på problemerne. I 1943 søgte han ind ved politiet, som under besættelsen antog mange nye folk, og fra den 10. oktober 1943 har han været politimand ved ordenspolitiet på Fr.berg. Han avancerede til overbetjent og i 1971 til politiassistent. Desværre har han ofte dårlig ryg, som hverken læger eller kiropraktikere helt har kunnet kurere ham for. Han har fået lettere, mest indendørs arbejde og er nu beskæftiget i kopieringsafdelingen. "Lev livet farligt" hedder det. Det kom til at passe på det danske politi under den tyske besættelse 1940-1945. Thomas blev sendt på tjeneste på Bornholm, på Lolland og i Helsingør m.v., hvor der var brug for ekstrahjælp. Det var mere end svært for en dansk politimand at være mellemmand mellem den danske befolkning og de fremmede, og det gik da også galt. Den 19. september 1944 lavede tyskerne razzia mod det danske politi og arresterede så mange, som de kunne få fat på. De blev sendt til tysk koncentrationslejr, hvorfra de ikke alle vendte tilbage. Thomas var så heldig ikke at være på tjeneste den pågældende dag og gik ram forbi, men han måtte gå under jorden, som det hed. Under dæknavnet Peter Jensen flyttede han fra sted til sted – hjemme turde han ikke være, da ingen politimand følte sig sikker. En tid boede han hos fru Rosenbaum. Det lettede, da han blev "antaget" som gartnermedhjælper hos Helge Christensen, "Hyldevang", Sengeløse. Da det i foråret 1945 stod klart, at tyskernes nederlag var nær, samlede politiet sine styrker sammen og forberedte det store opgør, som man ventede ville komme. – Blandt Thomas Nedertofts interesseområder var musik, og det blev på dette felt, at han gjorde sin lykke. Han lærte at spille på mandolin hos fru Hertha Petersen, H.C. Ørstedvej 22 c, 1. sal. Nogle af musikanterne dannede en klub, som skiftevis kom sammen i deres respektive hjem til øvelser. Af deltagerne skal nævnes Harry Schwartz og Egon Petersen fra Mågevej 17. Her så Thomas for første gang Egons søster, Grete Petersen, datter af fru E. Schwartz Petersen. Det endte med forlovelse og giftermål. Den 11.-9.-1947 blev de viet i Ansgar kirken. Så langt var alt godt, men hvad med en lejlighed? De hang ikke på træerne dengang. De måtte som så mange andre til at begynde med blive boende i deres respektive hjem. Boligspørgsmålet var dog ikke den eneste vanskelighed, der mødte dem. Krigstidens vareknaphed og rationering var langt fra afviklet i 1947, men ved slægts og venners hjælp lykkedes det at skrabe det mest nødvendige sammen, men papirlagner og maksimalvarer var på dagsordenen. Det lysnede lidt, da de fik en etværelses lejlighed på Godthaabsvej. Karen meldte sin ankomst, og der avanceredes til 2 værelser på Sindshvilevej og 3 på Lollandsvej. – Her var der fællestoilet med naboen ved køkkentrappen, en meget ubehagelig, men i gamle ejendomme ret alm. indretning, som nu afløses af toilet i hver lejlighed. Fra wc-systemet flyttes problemerne med bortskaffelse af udtømmelserne fra husene ud i naturen, hvor de i væsentlig grad bidrager til forureningen. – Den næste bo-

lig var på Nordre Fasanvej, hvor de hygiejniske forhold var bedre, men beliggenheden mindre tilfredsstillende. Herpå blev der bødet ved køb i 1952 af en lille grund på Zaandams Allé 4, nær Kongelunden på Amager. Her blev opstillet et sommerhus og anlagt en have, og det hele blev idyllisk, men det var langt fra byen. I 1962 tog de så det store skridt fremad ved at købe en ca. 1000 m² stor grund på Nordre Kystagervej 38 i Hvidovre. Her blev der opført et etplanshus af gule mursten og indeholdende 5 værelser og kamre, toilet med bruseanordning, køkken og bryggers. Der er et redskabsskur og i forbindelse hermed en carport, som Thomas selv har lavet, og endvidere er der indrettet en stor, overdækket siddeplads ud mod haven. Haven, der mest er præget af en plæne og trævækst, er temmelig stor i betragtning af den forhåndenværende arbejdskraft. Der er 7 km til Københavns centrum, altså ret langt, men familien har i mange år haft bil (Popular, Saab og Morris 1000). På den i 1972 åbnede S-bane til Vallensbæk er Aamarken station nær ved Nordre Kystagervej. Det er nu let at komme til og fra byen. Foran huset ud mod Kalvebodeme er der opfyldt et stort areal, som skal være fredet grønt område. – Beliggenheden er således førsteklases. – Thomas N. er medlem af Serapionordenen, der har lokale på Skt. Knudsvej 11, og han er formand for en lille klub under Fr.berg politi.

Grete Nedertoft, f. Petersen, f. 5.-3.-1923 i Kalundborg. Om hendes forældre se senere. Da faderen og moderen blev skilt, var Grete, den yngste af børnene, kun 5 år. At komme i børnehave var der vel knap noget, der hed i 1928. I alt fald måtte G. tidligt om morgenen med sin mor ud at se på trappevask etc. – Hun tog realeksamen og blev ansat på postvæsenets kontor på Amager, men boede hjemme hos moderen på Maagevej, og det var her, som fortalt foran, hun traf Thomas. I de første år af ægteskabet var G. fuldt optaget af at passe hjemmet og de to børn, men da disse kunne klare sig nogenlunde uden tilsyn, gik Grete i 1958 over i revisionsvirksomheden. Hun er nu ansat i et firma i Nyropsgade i København. Nutidens revisorer har mere end nok at gøre med gennemgang af regnskaber af enhver art, skattesager osv. Det er ansvarsfuldt at være revisor. Grete Nedertoft har nu eget kontor og tager sig af bogholderiet. Når dette udearbejde skal passes, og det samme gælder hus og hjem, er tiden stærkt optaget: 5 dage der og 2 dage her. Det skal bemærkes, at Thomas er flink til al slags arbejde i hjem og køkken. Grete er en dygtig husmoder og køkkenchef. Hun har opdraget sine børn og dygtiggjort sig selv på kursus af forskellig art, f.eks. porcelænsmaling. (Thomas har taget kursus i engelsk m.m.). I 1972 fejrede ægteparret sølvbryllup med middag for slægt og venner, hvor deres største glæde sikkert var synet af Camilla. I ægteskabet er der født to børn.

A. Karen Nedertoft (kommer af Katharina, der betyder ren), f. 20.-9.-1948; forældrene boede da på Godthaabsvej. Karen gik i Lollandvejens skole, hvor hun tog realeksamen. Mens de boede på Amager, udenfor skoleferien, havde hun en lang vej til skole med 2 busser og 1 sporvogn. Karen valgte kontorfaget og fik plads hos et revisionsfirma på Falkoner Allé, hvorfra hun tog "svendeproe". Var i efteråret 1968 elev på Krogerup Højskole. Her traf hun Hans Mølsted Jørgensen, f. 13.-8.-1947 på "Kildemosegård" i Trunderup i Kværndrup sogn på Sydfyn, som søn af gårdejer Hans Jørgen Jørgensen og hustru Margrethe Katrine Mølsted Jensen, f. i Kværndrup (Mølsted, Møllestedet, Stedet ved møllen?). Hans gik i Trunderup friskole og uddannedes som typograf i Ringe. Soldat i København. Han ønskede teoretisk uddannelse, kom på Krogerup Højskole og tog derefter på et H.F.-forberedelseskursus på Ask Højskole ved Malling. I denne periode var Karen i Aarhus, hvor hun havde forskelligt arbejde. I 1970 blev Hans optaget på et H.F.-kursus i København. Karen fik arbejde i et revisionsfirma i Gothersgade, og her er hun endnu. – Hun går altså i moderens fodspor. Hans og Karen lever sammen i et såkaldt papirløst ægteskab, en form for samliv, der nu er ret almindeligt og fremmet af, at den studerende i et ægteskab, hvor den anden part har lønnet arbejde, ikke kan få uddannelsesstøtte fra Staten. – Men hvad

med en lejlighed? Det var også dengang vanskeligt at få en sådan til en rimelig leje. – Da Minna Nedertoft kom på "Østervang" i 1970, og det stod klart, at hun ikke kunne vende tilbage til sin lejlighed, flyttede Hans og Karen med husejerens tilladelse ind på H.C. Ørstedesvej 22 c. Senere, da det trak op til en familieførøgelse, konfirmerede huslejenævnet ordningen, og H. og K. der bebor hele lejligheden, har fikset denne op til næsten ukendelighed. Skæbnens tråde kan sno sig på en hel uventet måde! Var Besse blevet klar over, at hendes elskede Karen var flyttet ind i lejligheden, ville det have glædet hende overordentligt meget.

Hans Jørgensen, der er en meget flittig studerende – bogen er næppe ude af hans hænder, hverken hjemme eller ude – fik da også en fin eksamen i 1972 og blev samme år optaget som studerende på Danmarks Biblioteksskole. Han ønsker altså at blive bibliotekar. Studiet varer 4 år. Den 4.-7.-1971 fik parret en datter, som hedder Camilla Mølsted Nedertoft. Hun er en rask og sød lille pige, som kan gå og begynde at pludre. En stor del af hendes dag tilbringes i en nærliggende vuggestue, senere bliver der tale om børnehaven og måske fritidshjem. Camilla vil kunne føre det kønne familienavn Nedertoft videre.

Hans Jørgensens farfar var Peter Jørgensen, hvis kone hed Rasmine; han overtog gården efter sin onkel, Hans Jensen, der var ugift og blev 102 år gammel. – Hans Jørgensen har 6 søskende: Mogens, der driver ejendommen, som er udvidet betydeligt: Keld, lærer, Lis, lærer, Hans Karl-Erik, slagter, Jørgen, handelshøjskole og Karen, går i skole.

B. Lene Solvejg Nedertoft, f. 17.-11.-1954. Lene er en forkortelse af Magdalene (betyder fra: byen Magdala). Hun kunne være opkaldt efter den polske prinsesse Magdalene, hendes tiptip-oldemor. De to piger boltrede sig ordentlig i haven på Amager. Lene gik først i Duevejens skole, derefter i Dansborgskolen i Hvidovre, hvorfra hun tog realeksamen i 1972. Som barn tegnede hun, slugte romaner, skrev små fortællinger og legede med børn og hunde. Hendes store hobby har ellers været håndboldspil. Lene er vokset op til en kæmpe, 172 cm. høj, mod faderens 182 cm. Hendes mor og søster rager ikke så højt i vejret. Lene er en sød og kærlig pige, vellidt af alle. På Nordre Fasanvej var Lene hjælpsom og venlig overfor en syg nabo, der som tak derfor skænkede hende et klaver. – De to piger er så venlige at kalde mig bedstefar. Lene er nu ansat i en børnehaven. Det tyder på, at hun vil være børnehavelærerinde.

Som det har været almindeligt efter 2. verdenskrig, har også familien Nedertoft været på rejser i udlandet: Rhinlandet, Frankrig, Mallorca, Norditalien, Sverige og Berlin.

V. Grete Nedertofts slægt.

Oplysningerne i dette afsnit er noget summariske. Vi begynder med Gretes far:

Knud Petersen, født i Roskilde 13.-3.-1875. Han gik i Roskilde Katedralskole og blev derefter handelsuddannet. Fik grossererborgerskab. – Havde manufakturforretninger på følgende steder: Horslunde, Høng, St. Hedinge, Vanløse, Kalundborg og København, men havde ikke held med sig som forretningsmand. Til sidst havde han en systue på Prinsessegade på Amager. Var en høj og slank mand. Han døde 85 år gammel 19.-3.-1961 og blev begravet på Bispebjerg kirkegård. Knud Petersens far var Johannes Peter Petersen, gift med Jacobine Margrethe Wind, hvis slægt kan følges tilbage til 1540 (i følge Jørgen Wind, Lystrup). J.P. Petersen var forretningsmand i Roskilde, handlede med fine Tønderkniplinger, fremstillet af familiens damer. I 1915 blev Knud Petersen gift med

Emilie Schwartz. Hendes far var bagermester Hans Peter Schwartz, f. 1846 d. 1906.

Om familien Schwartz har direktør Harry Schwartz, Holte, givet mig oplysninger, indsamlet af Erik Christiansen, Sønderborg. Der findes mange familier her i landet bærende det tyske navn Schwartz. Er den her omtalte familie indvandret, må det være sket for år 1700. Familien kan ikke spores længere tilbage end til Carl Christian Schwartz f. i 1770erne og døde i 1831. Han blev i 1789 gift m. Bodil Kirstine Larsdatter, f. i Brøns. De boede i Svendborg og havde 5 børn. C.S. var skomager. Sønnen Johan Peter S., f. 1810, blev gift m. Anna Brandt, hvis far var styrmand. J.P.S. var skomagermester i Sønderborg. De havde 12 børn. Sønnen Hans Peter S. blev udlært som bager. I 1867 flygtede han til Svendborg. Han var optant (dansk statsborger) og ville ikke være tysk soldat. Han nedsatte sig i 1871 som bagermester i Horslunde på Nordvestlolland. Han giftede sig m. Cathrine Andersen fra Aunede, datter af gårdejer Niels Andersen. Hendes mor var Maren Kirstine Rasmusdatter. Hans Peter Schwartz blev en meget anset mand i Horslunde, hvor han var med til at oprette realskolen, sygeplejeforeningen, mangeårigt medlem af sognerådet osv. "Ethvert fremskridt havde i ham en ven og medarbejder". I ægteskabet var der 18 børn; 5 sønner og 5 døtre levede. 4 af sønnerne rejste til Amerika. Axel S. skrev hjem, at faderen var en god, men streng mand, der ikke havde langt til spanskrøret. Af de mange børn lever nu kun Clara Helene, f. 1899, blev gift m. senere postmester Christiansen. Emilie var en af den store børneflokk, f. 20-4-1895. Hun gik på byens realskole, oprettet i 1895. (Aage Nedergaard Jensen var for år tilbage vikar ved denne skole). Ægteskabet mellem Knud Petersen og Emilie Schwartz var ikke lykkeligt, og i 1928 blev de skilt. Fru Schwartz Petersen fik nu en hård tårn med at klare for sig selv og børnene. Hun måtte tage forefaldende arbejde, men det hjalp, da hun blev garderobedame i Odd Fellowpalæet, hvor hun virkede næsten til sin død. Det kan være et tungt arbejde i forceret tempo at slæbe rundt med andres overtøj. I alle tilfælde blev det galt med fødderne og benene, så fru S.P. blev gangbesværet. – Hun blev syg og indlagt på Frederiksberg hospital, hvor hun efter få dages sygeleje afgik ved døden 10.-11.-1966. Hun er begravet på Bispebjerg kirkegård ved siden af sønnen Egon. Fru Schwartz Petersen boede på Maaervej 17 i Bellahøjkvarteret. Her var hun en venlig og omsorgsfuld værtinde, og her gav hun midlertidigt husly til sine nygifte børn uden lejlighed. Til gengæld hjalp børnene naturligvis hende, når hun trængte dertil. Hun havde 5 børn:

- A. Aase Jacobsen, født i 1912 i Horslunde. Kom i pleje et par år, og efter sin konfirmation kom hun i huset hos sin moster Helene Christiansen, gift med postmesteren i Roslev i Salling. Senere flyttede de til Frederikshavn, fruene bor nu i Hjørring. Aase blev gift med Olaf Jacobsen fra Svinø på Færøerne. Det er en af de nordøstligste af øerne, den er lille og havde i 1966 117 indbyggere. Hovederhvervet er fiskeri, og der holdes mange får. O.J. er af kongsbondeslæggt (en kongsbonde har statsejet jord i arvefæste. En selvejerbonde kaldes på Færøerne for odelsbonde). – Det er almindeligt, at unge færingar får en del af eller hele deres videregående uddannelse i Danmark. Er det deres hensigt at vende tilbage til hjemlandet, skifter de måske mening, når de opdager, at det er lettere herved at skabe sig en fremtid, eller den eventuelle ægtefælle ikke gerne vil med til de fjerne øer. Olaf J. blev svejser på orlogsværftet. På grund af sygdom trak han sig tilbage i 1971. I ægteskabet er der 2 børn.
1. Vivi Jacobsen, født 1.-8.-1939. Realeksamen. Gift med snedker Niels Johansen. De har et sommerhus i Gudminderup ved Sejrbøgten, hvor også andre af familien slapper af. De har børnene Steen, Anna og Nanna. Denne del af familien er Jehovas Vidner, andre dyrker astrologi, horoskopi etc.
 2. Inger Jacobsen, født 7.-3.-1943. Studentereksamen. Gift med Daniel Mellemgård, der også er fra Svinø og i familie med O. Jacobsen. Han kom til Danmark og tog lærereksamen på Københavns Aftenseminarium. Han er nu lærer i Sukkertoppen, ”Grønlands Venedig”, hvor der af en lærerstab på 35 kun er 9 grønlandere. De har døtrene Eva og Vivi samt sønnen Jarvin.
- B. Egon Aage Petersen, født i Horslunde 1916. Uddannedes i manufakturbranchen. Var sygelig og gik over til kunstmaling, hvor han udførte smukke arbejder. Døde ugift i 1953. Begravet på Bispebjerg.
- C. Johannes Peter Petersen, født i Horslunde 1918. Uddannet som bager og arbejdede som svend på Nørrebro i København, hvor han fandt sin tilkommende kone, Ingor Christiansen, født 1919 i Frederikshavn. Faderen bagermester. Hun var ekspeditrice i samme bagerforretning, hvor Johannes Petersen arbejdede. J.P. gik i politiets tjeneste i 1943 og er nu politiassistent med station på Amager, hvor de bor på Grækenlandsvej. De har sønnen
1. Jan Petersen, der tog studentereksamen og blev bankelev, nu er han assistent i en bank i København. Er gift med Ulla Hansen, der ligeledes er bankuddannet; bestyrer en bankfilial i Tune. De bor i eget hus i Tune og har sønnen Henrik og en datter, f. i efteråret 72.
- D. Ebba Cathrine Petersen, født i Høng i 1920. Uddannet som teknisk tegner og havde ansættelse i firmaet F.L. Schmiths Maskinfabrik. Er lægesekretær. Gift med Svend Limkilde, født i København 22.-12.-1920, hvis far var muremester. Uddannet som murer, gik på Kunstakademiet og blev arkitekt (M.M.A.). Assistent og nu docent ved Akademiet. De bor i rækkehus, Bakkevej 25, Bellahøj. De har sønnen
1. Peter Limkilde, der studerer fysik og har været undervisningsassistent på Landbohøjskolen og Universitetet, nu arbejder han på Risø Atomforsøgsstation ved Roskilde. Bor i kollegium i Albertslund. Blev i ung alder gift, hans kone hed Dorrit. Har datteren Nana. Ægteskabet er opløst.
- E. Grete Petersen, født 1923, se afsnit IV.

Alle Minna Nedertofts slægtninge og venner vil mindes hende som en dygtig, gæstfri og intelligent kvinde, der selv under vanskelige forhold bevarede smilet og en venlig indstilling over for sine medmennesker. Hun var kendt af mange og alle vegne værdsat for sin evne til at komme i kontakt med andre – næppe havde hun truffet voksne og børn, før hun var i samtale med dem. Vi kendte hende som en velsoigneret og velklædt dame med en fin og glat ansigtshud og et fyldigt hår, som for mange år siden fik en egen sølvagtig farve, der af nogle blev anset for at være kunstig.

Personlig er jeg hende stor tak skyldig for trofast venskab gennem 50 år. Det har været mig en kær pligt at skrive foranstående om Minna Nedertofts liv og færden.

Anton Pedersen
Bianco Lunos Alle 8³
1868 København V.
December 1972.